

Rizs DH törzsek szárazságtűrésének összehasonlítása üvegházban

Vass Iлона Tünde

Vetőmag-gazdálkodási szakmérnöki szakirányú továbbképzés levelező
Környezettudományi Intézet Öntözésfejlesztési és Meliorációs Tanszék

Belső témavezető: Jancsó Mihály, tudományos munkatárs, MATE KÖTI

Külső témavezető: Dr. Lantos Csaba, biotechnológiai laboratóriumvezető, Gabonakutató Non-Profit Kft.

Dolgozatomban különböző, jól öntözött és vízmegvonásos kezelésekkel vizsgáltam a különböző rizs genotípusok szárazságtűrését.

A szárazságtűrésre nemesítés napjainkban az egyik legfontosabb feladata a növénynemesítésnek. Ahhoz, hogy pontosabb képet kapjunk a fajták és genotípusok érzékenységre, több mutatószám is a nemesítők segítségére lehet. Azonban nincs egyértelműen bevált módszer még a hagyományos nemesítési módszerek közt sem, mellyel önmagában le lehetne írni ezt a komplex tulajdonságot. Az adott évben lehet, hogy az egyik genotípus szárazság toleráns jegyeket mutat, a következő évben ugyanaz a genotípus már nem biztos, hogy ugyanúgy reagál. Különösen igaz ez a szántóföldeken, ahol a növényeket egy időben akár többféle kedvező és kedvezőtlen hatás is érheti.

Kísérletemet hazai és nemzetközi kontroll (érzékeny és toleráns) rizs genotípusokkal és DH1 törzsekkel állítottam be a szegedi Gabonakutató Nonprofit Kft. üvegházában két öntözési szinten.

A vízmegvonásos kezelés jelentősen csökkentette a növények magasságát a jól öntözött kontrollhoz képest. A terméseredmények is szignifikáns csökkenést mutattak a jól öntözött kontrollhoz képest, de nem minden esetben. Az 1087/330, 1087/633 és 1087/840 esetében a termés csökkent, de nem szignifikánsan. A stressz hatására a virágzás is eltolódott, ezzel együtt a kísérletben a termésérés is később ment végbe.

Üvegházi körülmények között a DH genotípusok jóval érzékenyebbek voltak a vízmegvonásra, mint a korábbi hazai fajta és fajtajelölt. A jól öntözött kontrollhoz képest az 1087/646 és 1087/120 DH törzsek átlagtermése volt a legalacsonyabb. A fajták közül pedig az

IRAT109 reagált a stresszre a legalacsonyabb átlagterméssel. A legmagasabb vízfelhasználás a tenyészidőszakban az IRAT109 fajta és az 1087/330 illetve az 1087/120 DH törzsek esetében volt.

A legmagasabb termést az 1087/330-as, az 1087/633 és az 1087/840 DH törzsek adták. A fajták közül pedig a DÁMA fajta terméseredményei voltak a legmagasabbak a vízmegvonási kísérletben. A MARILLA igényelte a legkevesebb vizet mind jól öntözött, mind a stresszelt kísérletben.

A kezelések között nem mindenütt kaptunk szignifikáns különbséget, így a következő években további szárazságtűrési kísérletek beállítására lesz szükség a vizsgált DH törzsekkel, amelyek korábban előnyös tulajdonságokat mutattak, de kísérletben nem múlták felül a kontroll genotípusokat.